...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(8140) | 1956 оной октябриин 3, среда | Сэн 20 мүнгэн

ТҮРҮҮШЫН САҺАН ОРОЖО, ХҮИТЭН АМИСХАЛААР СЭЛГЕЭЛЖЭ БАЙНА. ТАРЯА ТАЛХАЯА ТҮРГЭНӨӨР ХУРЯАЖА, ГҮРЭНТЭЙГӨӨ СҮМ ТООСОЁ, ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭЕЭ ХААЯ!

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэ хэрэг

...олониитын дунда ябуулагдаг политическэ хүдэлмэ... удха, хэмжээн болон нү..., тэрэниие үнгэргэлгэдэ ...тэлбэрилхы партийна, со...скэ болон ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хэр эдэбхитэйгээр ...абаадалсадаг, тэдэнэй хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин үмэнэ өөһэдөө ...хэл хэдэг байһанһаа ехээр ...дадаг гээшэ.

Суглаанууд дээрээ өөрөө үгэ ..., нүлөө үзүүлхэ гээшэ ...тикада айхабтар ехэ удха...ртай юм. Тэрээнгүйгөөр ...шье политическэ ажал ...га бүтэхэгүй» гэжэ Ле... багша һургадаг байгаа. ...димир Ильич завод, фаб...нуудаар, хүдөө тосхонуу... ябахадаа, хүдэлмэри...тэй, таряашадтай ходо ...лдэдэг, политикын эгээн ...ла асуудалнуудаар элид...хэдэг байгаа. Олониитын ...а политическэ хүдэлмэри ...амар бэрхээр ябуулха үльгэр жэшээ Ленин багшаһаа ...а зэргэтэйбди.

...үүехэ Ленинэй заабариие, ...тиин Уставай эрилтые бэе...лэн ажалшадай үмэнэ по...лическэ элидхэл саг үргэлжэ ...байдаг партийна, совет... хүтэлбэрилхы хүдэлмэри... манай республика дотор, ...гаяа партиин ХХ съездын ...дээр олошороо. Партиин ...Байкальска айкомой секре...нууд Перевалов, Кривогор...ин, тус айкомой бюрогой гэ...д ба бусад олон нүхэд ...ти, правительствын шиид...ринүүдээр, хүдөө ажахын ...үү дүй дүршэлөөр ажалша... үмэнэ политическэ элидхэл ...о үнгэргэжэ байдаг. Та...хуряалгын үедэ эдэ нүхэд ...а амяарлан хуряаха тү...аргые олониитэ колхозни...дта ойлгуулжа, үйлэдбэридэ ...ниие нэбтэрүүлхын тулада ...хэл, лекци олоор уншаа.

...эхэтэй хамта, хүтэлбэрилхы ...рнуудай ажалшадай суг...нууд дээрэ политическэ ...дхэл хэжэ, ниитэ-полити...кэ хүдэлмэридэ эдэбхитэй... хабаадалсаха тушаа олон ...тийна комитедүүд анхара...багаар табина. Эмхидхэ... хүдэлмэриие олон түмэн ...лшадай дунда ябуулагда... политическэ хүдэлмэритэй ...алдуулан зохёожо шада... ажахын болон культурна ...үүлалтын зорилгонууд ам...татайгаар бэелүүлэгдэдэг ...ые хүсэд ойлгоогүй за... партийна, советскэ, проф...оюзна, ажахын хүтэлбэрилэг... политическэ хүдэлмэридэ ...дөө сэхэ хабаадалсанагүй. ...алшадай депутадуудай Сэ...гын аймсоведэй гүйсэдко... түрүүлэгшэ нүхэр Титов, ...тиин айкомой Сэлэнгын ...С-эй зонодохи секретарь ...эр Вяткин, Байкало-Кудары...н, Тарбагатайн аймагуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд, республикын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы, хүдэлмэрилэгшэд, тусгаарлабал, министрнүүд Баранников, Власов ба бусад зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд политическэ элидхэл колхознигуудта, МТС-эй хүдэлмэришэдтэ хэдэггүй шахуу.

Партиин айкомуудай болон горкомуудай пропаганда, агитациин таһагууд хүтэлбэрилхы кадрнуудай лекци, элидхэл бэлэдхэхэдэнь тэдэндэ өөдтэй туһаламжа үзүүлнэгүй. Тэдэндэ зорюулагдаһан лекци, элидхэл үсөө үнгэргэгдэнэ, олониитэтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ тухай партиин Уставаар хараалагдаһан уялгаяа дүүргэдэггүй коммунистнуудта шанга эрилтэ хэгдэнэгүй. Мухаршэбэрэй, Яруунын, Закаменай аймагуудта экономикын асуудалнуудаар лекци, элидхэл үсөөнөөр уншагдана. Мүн олон аймагуудта түрэлхи хэлэн дээрэ элидхэл үсөөнөөр хэгдэнэ. Эдэ дутагдалнууд дары усадхагдаха ёһотой.

Мэнэ һаяхан үнгэрһэн хүдөө ажахын жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэ гээшэ партиин ХХ съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар тон шухала болоно. Тэрээнтэй нэгэн доро колхознигуудай суглаан дээрэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй түйлаһан амжалтанууд тухай элидхэхэ зуураа, шиидхэгдээдүй байһан асуудалнуудые, хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые нюуса нөөсэгүйгөөр сэхэ элирүүлжэ, үбһэ таряа хуряалгада, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгэдэ тохёолдоод байһан ехэ гээгдэлые усадхаха хэрэгтэ колхознигуудай, МТС, совхозуудай, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй эршэ хүсые элсүүлхэ шухала.

Элидхэлшэ болбол элидхэл, лекци уншахаһаа түрүүн тус коллективэй ажал хүдэлмэритэй һайса танилсаад, амжалта болон дутагдалнуудыень мэдээд байха зэргэтэй. Хүтэлбэрилхы кадрнуудай элидхэл хадаа шүүмжэлэлэй дороһоо хүгжэн гарахада, үнэтэ һайн дурадхалнуудай олоор ороходо туһалха үүргэтэй. Элидхэлшэд хадаа ажалшадай суглаанууд дээрэ хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай оруулһан шүүмжэлэл ба үнэтэ дурадхалнууд тухай партийна комитедүүдтэ эрхэ бэшэ мэдээсэхэ, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхахын тулада хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта байра дээрэнь туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Энэ хүндэтэй уялгаяа һайнаар дүүргэхын тулада хүтэлбэрилхы кадрнууд политическэ болон теоретическэ эрдэмээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха уялгатай.

КПСС-эй Омско обкомдо, облгүйсэдкомдо

...0 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушааха ба худалдаха гэжэ Ново...скэ ба Кокчетавска областьнуудтай мүрысэһэн социалистическэ ...өөндэ абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэнтэйнь даша...улан Омско областиин эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудые, МТС-үүд совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые ...йна болон советскэ хүдэлмэришэдые, бүхы ажалшадые, тэрэшэлэн ...областиин колхозууд болон совхозуудта таряа хуряалгын хүдэл...э бусад городууд ба областьнуудһаа хабаадалсаһан залуушуул, ...нүүд, механизаторнууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадые ...С-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет амар...

...Омско областиин колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд шэнэ ба бо...ар элдүүрилэн ашаглалгаар ехэ хүдэлмэри хэжэ, тарилгын тал...лэдгүй ехээр үргэдхөө, полевой хүдэлмэриин шанар һайжа..., хүдөө ажахын культурануудай баян ургаса ургуулаа гэжэ ...С-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет ханан...мдэглэнэ. Энэ жэлдэ областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ...уларилай муу байгаашье һаань ороohото культурануудые хуряа...амяарлан хуряаха түрүү арга үргэнөөр хэрэглэжэ, урда жэлнүү...э орходоо ургаса хуряалгые богони болзор соо үнгэргэжэ шадаа, ...ашаар эгээн ургаса ехэтэй 1954 онойхидо орходоо 40 миллион ...таряа гүрэндэ ехээр тушаагаа, энэнь 1953 ондо шэнэ ба боро газар ...рилхын урда тээхиһээ гурба дахин ехэ болоно.

...Омско областиин ажалшад КПСС-эй ХХ съездын шиидхэбэринүү... бэелүүлхын тулада саашадаашье үшөө оролдосотойгоор ажаллаха ...өө ажахые саашадань дэбжээхэ хэрэгтэ улам ехэ амжалтануу... түйлаха аабза гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Ми...нүүдэй Совет найдажа байна.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет. | КПСС-эй Центральна Комитет.

Үрэһэ хүрэнгэеэ хаанагүй

Зэдын аймагай колхозууд таряа хуряалгаяа дүүргэхэ дүтэлжэ байна. Аймагай түрүү колхозууд гүрэндэ таряа тушаахынгаа хажуугаар үрэһэ хүрэнгын участогуудые үргэлжэ хуряажа захаланхай. Энэ талаар Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз жэшээ боломоор. Таряа тушааха түсэбөө аймаг дотороо түрүүлэн дүүргэһэн энэ колхоз мүнөө үрэһэ хүрэнгэеэ хаажа байнхай. Энэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Сентябриин 25-най байдалаар шэниисын 550 центнер, хара таряанай 120, ячмениин 100 болон гречихын 40 центнер үрэһэ хүрэнгэ хаагдаба. Гадна, хартаабхын 500 центнер үрэһэн хаагдаа.

Тэрэшэлэн Молотовой нэрэмжэтэ колхоз үрэһэ хүрэнгэ хаалгые һүүлэй үедэ нилээд түргэдхэбэ.

Гэбэшье, аймаг дотор юрэнхыдөө үрэһэ хүрэнгэ хаалга ехээр унжагайржа байна. Аймагай олонхи колхозууд үрэһэ хүрэнгэ саг соонь хааха саттайшье, арга боломжотойшье байһан аад, бодото дээрээ энэ хүдэлмэридэ хам ороодүй. Илангаяа Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозууд үрэһэнэй участогуудые хуряаһан аад, үрэһэ хүрэнгэ хаанагүй. Зарим колхозууд жэл бүри үрэһэ хүрэнгэ дутуутайгаар тарилгые угтадаг болошонхой. Иигэжэ колхозууд хабарай тарилгын эхилхын урда тээхэнэ үрэһэ хүрэнгэ гүрэнһөө урьһаар абадаг байна. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ 3083 центнер, тэрэ тоодо мүнөө жэл 1474 центнер таряа үритэй болоо. Мүн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз 1500 гаран центнер үрэһэ хүрэнгэ гүрэнһөө абаһан байна. Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозуудташье иимэ баримтанууд үзэгдэдэг байха юм.

Таряагаа хуряажа уялгата ёһоор гүрэндэ орооһо тушаажа байхадаа үрэһэ хүрэнгэеэ хаахын орондо олохон колхозууд арга боломжонуудаа хүсэд элирүүлдэггүй, энэ хүдэлмэриие һүүлшын ээлжээндэ орхидог. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз ячмениин ургаса һайнтай байгаад, энээнэйнгээ зарим хубиие бусад культуранудай үрэһэ хүрэнгэ болгон һэлгүүлхэ аргатай юм.

Аймагай колхозуудта һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ хартаабхын талмай жэл бүри бага болоно. Энэнэй гол шалтагаанииинь юуб гэхэдэ, колхозууд хартаабхынгаа үрэһые хэрэгтэй соонь хаажа абадаггүй байна. Жэшээлхэдэ, 1954 ондо Үшөөтэйн МТС-эй харьяата колхозуудта 90 гаран гектар хартаабха таригдаһан һаа, 1956 ондо оройдоо 67 гектар таригдаһан байгаа. Хэдэ хэдэн колхозуудай правленинүүд хартаабха тарилгые үргэдхэхын, гүрэндэ ехээр тушаадаг болохын түлөө оролдоногүй. Жэшээлхэдэ, Гэгээтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ оройдоо хоёр гектар хартаабха таряа. Энэ талмайһаа суглууһан хартаабха таряа хуряалгын үедэ колхозник болон механизаторнуудай эдеэ хоолдо арай шамай хүрэхэ байна. Теэд колхоз хартаабхын үрэһэ хүрэнгэ хаанаһаа олохонь мэдэгдэнэгүй. Доржи Банзаровай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд мүн лэ иимэрхүү байдалтай.

Ерэхэ хабарай тарилгые үрэһэ хүрэнгөөр хүсэд хангахын тулада колхозуудай правленинүүд мүнөөнһөө дары хэмжээ абаха ёһотой.

А. Ткач.

Таряань хадагдаагүй байһаар

Түнхэнэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхоз сентябриин 28-най мэдээгээр 300 гаран га орооһото культуранудые, ехэнхидээ овёс болон хара таряа үшөө хуряажа абаадүй байна. Колхозой правлениин, Түнхэнэй МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэдэгээр, таряа хуряалгые удааруулһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ үндэрөөр ургаһан таряан хэбтэшоо, тиимэһээ хуряалгын техникые дүүрэн хүсөөрнь ашаглахын аргагүй, комбайнууд нэгэ тээшэнь орожо хадахаһаа гадна, оройдоо нэгэдэхи скоростёор ябана, гэжэ тайлбарилдаг байна.

Гэбэшье, таряа хуряалга эмхидхэлгын бодото байдалые хаража үзэхэдэ ондоо тобшолол хэмээр байна. Таряа хуряалгын үедэ хура бороотой байжа, энэ хүдэлмэри нилээд һаатуулаа гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Зүгөөр бүхы ажал хүдэлмэри байгаалиин байдалһаа дулдыдадаг бэшэ ха юм. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд нэн түрүүндэ амяарлан хуряалгые бирагүйгөөр хэрэглээ. Түнхэнэй колхозуудта мэдээжэ болоһон түрүү аргые тоохогүй заншал гаргаһан байна. Иигэжэ колхоз 1288 га орооһото культуранудайнгаа 131 гектарыень амяарлан хуряагаа. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд урда жэлнүүдтэ таряа хуряалгаяа һараһаа үлүү саг соо унжагайруулдаг ябадалһаа зохихо тобшолол хээгүй. Тиин эндэ амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэмээр участогуудшье машина техникэшье хүсэд байһан юм. МТС-эй баталһан хэлсээнэйнгээ ёһоор Булганинай нэрэмжэтэ колхоз 100 гектар таряагаа өөһэдөө хуряажа абаха ёһотой һэн. Гэбэшье, энэ хэлсээн дүүргэгдэнэгүй. Колхозойхид МТС-эй техникэдэ бүримүһэн найдашанхай, нэгэшье морин жатка хүдэлгэнэгүй. Ургасаяа ехээр гээхэгүйн тулада гараар хадалга эмхидхэхэдэ болохо байгаа бшуу.

Комбайнернууд Манзаров, Паданов, Таряшинов гэгшэд һайнаар хүдэлһэн үдэрнүүдтээл арайхан гэжэ 8—10 гектар хуряадаг байна. Теэд эндэ һүни үдэргүй, хоёр халаанда хүдэлмэрилхэ тушаа хэмжээ абтанагүй.

Мүнөө һарьдаг, мундарганuудай оройгоор байрын саһан орожо байна. Теэд Түнхэнэй зарим колхозууд нобшорһоор.

Вл. Наумов.

Ториин аймагай «Коммунизм» колхозой 4-дэхи таряанажалай бригадын таряанай ток ургаса хуряалгада лһала һайнаар бэлэдхэгдэһэн байгаа. Энэ ток дээрэ хэдэн механизмууд хүдэлжэ, гүрэндэ таряа тушааха автомашинанууд һаадгүйгөөр ашаалагдаад, ябадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Таряанажалай бригадын гэшүүд зернопультаар таряа хиидхэжэ байна.

З. Веснинагай фото.

Таряагаа хадажа дүүргэбэ

Хориин аймагай Үдын МТС-эй (директорынь нүхэр Далбаев И. Д. партийна организациинь секретарь нүхэр Мартынов П. Ф.) харьяата «Пламя», «Победа», Калининай ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд орооһото культуранудай хадалгые эдэ үдэрнүүдтэ сүм дүүргэбэ. Мүнөө эдэ колхозууд орооһо таряагаа сэбэрлэжэ, гүрэндөө тушааха, үрэһэ хүрэнгэеэ хааха мүн баһа зелёнко хуряаха, солоомо суглуулжа сомохо хүдэлмэринүүдые улам эршэтэйгээр ябуулжа байна. Эдэ колхозууд гүрэндөө орооһо таряанай уялгата ба МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура тушаалгаяа дүүргээд, мүнөө гүрэнһөө зээлеэр абаһан таряагаа бусаахын тулада тушаажа захалаа юм.

МТС-эй колхозуудһаа эгээл түрүүлэн Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бальжинимаев З. Б., партийна организациинь секретарь нүхэр Цыбиков Б. Ц.) таряа хадалгые, гүрэндөө таряа тушаалгые дүүргэһэн байна.

— Манай колхоздо ургаса хуряалгын хабаатай бүхы ажал хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэһэн, мүн баһа МТС-эй техникын һаадгүйгөөр ажаллаһанай ашаар лэ иимэ амжалта бидэнэр түйлаабди, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бальжинимаев хэлээд саашань иигэжэ үргэлжэлүүлнэ. — Манай комбайнернууд Очир Хусаев, Ким Доржиев илангаяа һайнаар ажаллаһан байна.

Энэ колхоздо хүдэлмэрилдэг нүхэр Очир Юндуновай тракторна бригадын механизаторнууд ургаса хуряалгада үнэхөөрөө һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаһаниие тэмдэглэмээр юм. Жэшээлхэдэ, МТС-эй түрүү комбайнер, комбайнова агрегадуудай социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэ Очир Хусаев «Коммунар» комбайнаар сүүдхэдээ 18—25 гектар газарай таряа хуряадаг байгаа. Мүнөө нүхэр Хусаев хамтадаа 400 гаран гектар таряа хадажа, 3000 гаран центнер таряа сохиһон байна.

— Манда ажаллаха эрхэ байдал һайнаар байгуулагдаһанһаа гадна, механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн бодотоор эмхидхэгдээ юм. Тиигэжэ маанадай һайнаар ажаллаха хэрэгтэмнай социалистическэ мүрысөөн ехэ туһалаа,—гэжэ эндэ ажалладаг механизаторнууд омогорхон хөөрэнэ.

Ц. Дандаров,
манай корреспондент.

Республикын аймагуудта гүрэндэ таряа тушаалгын ябаса тухай 1956 оной октябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
Кабанскын	88,3
Прибайкальска	82,2
Ториин	72,9
Түнхэнэй	67,7
Яруунын	63,9
Б.-Кударын	62,9
Бичурын	61,2
Хориин	59,1
Сэлэнгын	51,6
Иволгын	48,9
Закаменай	48,7
Зэдын	47,6
Кяхтын	47,5
Хэжэнгын	45,2
Баргажанай	42,9
Кударын	36,9
Заиграйн	35,5
Мухаршэбэрэй	28,2
Курумканай	24,3
Тарбагатайн	18,4

Республикын аймагуудта хүрэнгэ хаалгын ябаса тухай 1956 оной октябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Орооһото культурын хүрэнгэ хаагдаһаниинь	Хартаабхын хүрэнгэ хаагдаһаниинь
Түнхэнэй	87,6	80,0
Б.-Кударын	68,9	59,5
Кабанскын	65,1	61,7
Тарбагатайн	58,4	49,4
Заиграйн	52,7	47,6
Прибайкальска	48,5	68,7
Мухаршэбэрэй	45,9	48,4
Бичурын	41,6	52,9
Кударын	39,6	81,6
Хориин	39,6	56,6
Хэжэнгын	39,5	27,2
Иволгын	36,6	32,1
Кяхтын	28,4	38,9
Ториин	25,3	31,7
Яруунын	18,7	47,3
Баргажанай	14,2	96,5
Зэдын	11,1	14,9
Сэлэнгын	7,8	8,8
Закаменай	6,1	29,4
Курумканай	4,2	46,6

Республикын МТС-үүдтэ ургаса хуряалгын ябаса тухай 1956 оной октябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Орооһото культуранудые хуряалга	Овощь хуряалга	Хартаабха малталга	МТС-үүд	Орооһото культуранудые хуряалга	Овощь хуряалга	Хартаабха малталга
Ехэ-Куналейн	100,0	63,1	97,8	Хэжэнгын	75,4	68,9	100,0
Эгэтын	100,0	13,0	98,4	Бургалтайн	75,3	60,8	95,0
Тарбагатайн	99,7	53,8	100,0	Жэрэмэй	74,0	76,2	100,0
Үдын	97,6	79,3	100,0	Закаменай	73,5	31,3	99,3
Хориин	95,3	61,5	95,2	Охин-Булагай	72,7	45,4	100,0
Бага-Куналейн	93,5	58,8	93,5	Погранична	72,4	53,8	100,0
Сэлэнгын	93,1	43,1	100,0	Чесанын	72,3	57,5	94,1
Итанцын	91,8	58,4	100,0	Саянтын	71,1	41,0	94,7
Кабанскын	89,2	54,5	67,8	Хамнигадайн	70,9	52,6	81,1
Сүхын	89,0	50,0	39,1	Баргажанай	70,7	73,0	91,6
Түнхэнэй	87,8	56,8	93,9	Нарһатын	70,0	91,6	100,0
Иволгын	87,3	61,4	100,0	Суулгын	68,8	45,1	94,5
Курбын	86,4	65,0	96,6	Гашейн	67,9	63,1	93,3
Ново-Брянска	84,8	75,0	100,0	Ториин	66,6	82,9	97,4
Темлюйскэ	82,4	44,6	95,3	Хонхолойн	60,6	64,2	83,9
Бичурын	81,5	55,0	94,3	Үшөөтэйн	60,5	94,4	100,0
Хүнтэйн	80,9	53,8	91,5	Кяхтын	57,2	71,4	100,0
Селендумын	80,0	81,8	96,8	Цагаан-Усанай	49,1	66,6	100,0
Ехэ-Кударын	78,2	94,9	81,7				
Хэрэнэй	78,0	74,0	97,0				

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Армиин генерал Е. И. Петровые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Армиин генерал Е. И. Петровой түрэһөөр жара наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Советскэ Армиин үмэнэ габьяатай байһыень тэмдэглэжэ нүхэр Иван Ефимович Петровые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1956 оной октябриин 1.

ФНРЮ-гэй Президент Иосип Броз Титын СССР-тэ ерээд байһан тухайнь

ЯЛТА, октябриин 1. (ТАСС). Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, мүн ФНРЮ-гэй Союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо Александр Ранкович, Босниин ба Герцеговинын Арадай Республикын Арадай скупщинын түрүүлэгшэ Джуро Пуцар гэгшэд мүнөө үглөөгүүр Тиашки гэжэ хадануудай ойтой районууд тээшэ агнуурида гараба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Уялгаяа мартаһан инструкторска группа

Партиин айкомһоо Кяхтын МТС-эй зоноодо байдаг инструкторска группа таряа хуряалга, тушаалгын түлэг үедэ колхознигуудай, механизаторнуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха, мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ, МТС болон колхозуудай парторганизацинуудта үдэр бүри туһа хүргэхэ уялгаяа тон муугаар дүүргэжэ байна.

Энэ МТС-эй харьяата колхозуудай парторганизацинууд хуряалгын үедэ политическэ хүдэлмэри ябуулха түсэбгүй байгаа. Тиимэ хүдэлмэри зоной дунда ябуулагданагүй шахуу. Мүн мүрысөөншэ мүртэйгөөр эмхидхэгдээгүй. Механизаторнууд болон колхознигуудай хүдэлжэ байдаг газарта, полевой стануудта плакадуud, уряа лозунгнуудшье харагданагүй, ханын газетэ, «Дайшалха хуудаһан», «Молнинуудшье» гаргагданагүй.

Тиихэдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл, эрдэм ухаанай түйлалтанууд хүдөөгэй ажалшадай дунда тон багаар нэбтэрүүлэгдэн дэлгэрүүлэгдэнэ. Амяарлан хуряалгын һайнайнь бодото дээрээ элирбэшье, тэрэниие бүри үргэнөөр хэрэглэхын тула инструкторска группа оролдолго гаргаагүй байшоо.

Инструкторска группынхид колхозно парторганизацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ, колхозуудай ажахыень улам хүгжөөхэ хэрэгтэ тэдэниие эдэбхитэйгээр хабаадалсуулха асуудалаар биратай юумэ хэһэгүй. МТС-эй харьяата колхозуудай парторганизацинуудта эмхидхэлэй хүдэлмэри баһал һулаар табигданхай. Үйлэдбэриин түрүүшүүл партиин зэргэдэ абтанагүй шахуу. Энээн дээрэһээ боложо, олохон колхозуудай парторганизацинууд гэшүүдээр үсөөн, ажахыда багаар нүлөөлдэг байна.

Ажахын хүдэлмэри шадамараар эмхидхэхэтээ хамта, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэдэг боложо колхозуудай парторганизациин хүтэлбэрилэгшэдые һургахын орондо, инструкторска группынхид өөһэдөө гансал ажахын асуудалаар дашуурдаг байгаа. Кяхтын МТС-эй зоноодохи партиин айкомой секретарь нүхэр Ермолаев, инструктор нүхэр Осеев колхозуудаар һаяхала ябадаг юм. Тэд тэдэнэй һүүлээр эли бодо хубилалта болоногүй. Хүнгэн машинада һуужа, нэгэ колхозой правлениһээ нүгөөдэдэ хүрэтэр гүйлгэлдөөд, тэдэнэй үнгэрхыень лэ харахат. МТС-эй директортэй хамта ябахадаа тэрэнэй хэлээр хэлэлсээд лэ, партийна хүдэлмэриин мяраар ябуулгадажа байһые шалгангүй харишоо юм.

Нүхэр Ермолаев энэ зоноодо дүрбэдэхи жэлээ секретаряар хүдэлжэ зууран, колхозой клубта, полевой станда гү, али фермэнүүдтэ лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөн тон үсөөн, һанахадаал нэгэ хэһэн байха юм. Нүхэр Ермолаев «Красное Знамя» колхоздо сентябриин эхээр ошожо 3—4 хоноһон аад, таряа хуряалгыень түргэдхэхэ үрэтэй хэмжээ абаагүй харишоо һэн.

Партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһаг ойлгуулламжын хүдэлмэри эмхидхэлгэдэнь партийна эхин организацинуудта тон багаар туһална гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудһаа шалтагаалан, энэ МТС-эй зонын харьяата колхозуудай ажал хүдэлмэринь— таряа хуряалга ба тушаалгань ехээр нобшоронхой.

Сентябриин 25-най мэдээгээр Кяхтын МТС-эй харьяата колхозууд ороohото культурануудайнгаа миин 35,7 процентые хуряагаад, гүрэндэ таряа тушаалгаар, малай тэжээл бэлэдхэлгээр гээгдэжэ ябана.

КПСС-эй айкомой энэ инструкторска группа партийно-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриие ажахын зорилгонуудтай зохилдуулан эмхидхэхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулха уялгатай.

Д. Болхоев, манай корр.

Партийна хронико

Һаяхан партиин Хориин айкомой пленум боложо, малай үбэлжэлгэдэ колхозуудай ямараар бэлэдхэжэ байһан тухайда зүбшэн хэлсээ. Энэ асуудалаар аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рудаков элидхэл хэһэн байна.

Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд аймагай олохон колхозуудай мүнөө жэлдэ урда жэлнүүдэйхиһээ һураггүй ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн, ехэ силос дараһан тухайда, мүнөө жэлэй үбэлжэлгые амжалтатай һайнаар үнгэргэхэ арга боломжотой байһан тухайда тэмдэглээ. Гэхэ зуура, зарим колхозууд, жэшээнь, Ленинэй, Молотовой, Маленковой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнууд силос багые дараһан, бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө миин 28—33 процент дүүргэһэн болобошье, тэжээл нэмэжэ бэлэдхэнэгүй гэбэ.

Хүйтэн сагай газаа оробошье, колхозуудай үбэлжэлгэдэ тон муугаар бэлэдхэжэ байһаниинь шүүмжэлэгдээ. Малай үбэлэй байранууд заһагдажа эхилээдүй, шэнэ байранууд удаан баригдана. Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ, мүн бусад колхозууд малай байраар дутамаг аад, энэ жэлдэ нэгэшье шэнэ байра баряагүй байна.

Малшадай байха гэр байрые заһабарилан дулаалха, үбэлжэлгын үедэ зохид услови хангаха талаар өөдтэй юумэн хэгдэнэгүй.

Тус пленум энэ оной октябриин 27—30-да аймагай партийна конференци зарлаха тухайда тогтоол гаргаа.

Ленинград. Ургамалнуудые шэнжэлхэ Бүхэсоюзна институдай научна хүдэлмэрилэгшэд шэнэ сортын хартаабха бии болгохо тушаа шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэжэ байна. Энэ таһагайхид академик С. М. Букасовай хүтэлбэреэр ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) академик С. М. Букасов, биологическа наукануудай кандидат В. С. Лехнович, хүдөө ажахын наукануудай кандидат А. Я. Камераз шэнэ сортын хартаабха шэнжэлэн үзэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Хүндэтэ нүхэр Бутыд Гомбоевна!

Дүй дүршэл тухайдаа бэшэлсэн, республикын түрүү хонишодтой абалсаһан бэшэгүүдтнай «Бурят-Монголой үнэн» газетын хуудаһануудта толилогдожо байна. Эдэниитнай бидэ, Баргажанай аймагай хонишод, ехэтэ һонирхон уншаад, олзо доходтой хонин ажалые бусад аймагуудта хэр зэргээр эрхилнэб, ямар түрүү аргануудые хэрэглэһэнэй ашаар амжалтануудые түйланаб гэжэ мэдэбэбди. Иигэжэ дүй дүршэлөө абалсаха гээшэ хонишодто ехэ туһатай.

Манай аймагта хони олоор үсхэбэрилжэ яһала боломоор. Гэбэшье, заримдаа зунай сагта — ган гасуур, үбэлдөө — шанга хүйтэн боложо, ажалдамнай бэрхэшээл тохёолдодог. Теэд түрүү арга зүбөөр хэрэглэжэ, харууһа, тэжээлыень һайнаар эмхидхэн, хонидойнгоо тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха, нооһо үгэлгыень эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо манда бии юм.

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлжэ, үбэл эртэ хурьгалуулдаг түрүү арга зүбөөр хэрэглэдэг байһантнай ехэ һайшаалтай. Иимэ арга манай колхозойхид урда жэлнүүдтэ тоодоггүй һэн. «Эртын хурьгад үлүү хүдэлмэри үүдхэхэ, үбһэ ехээр эдихэ» гэжэ хэлсэдэг байгаа. Энээнэй буруу, гээгдэнги байһыень Танай, мүн бусадшье түрүү хонишодой ажал хүдэлмэри дээрэһээ харагдана. Бишье энэ аргые үнгэрэгшэ үбэл түрүүшынхеэ хэрэглэжэ, ажалдаа амжалта туйлааб. Энээн тухайда тодорхойлон хэлэхэдэ иимэ: нёдондо 170-аад һубай эхэ хонидые тусгаар отара болгон, гансааран даажа абаһан байгааб. Тиигээд тэдэнээ үбэл хурьгалуулхаар бодомжолон, искусственна аргаар ороондо оруулһан байнаб. Иигэжэ бүхы хонидни үбэлдөө, хабар эртэ хурьгалаа.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгэ манай колхоздо хэзээ хэзээнэйхиһээ бэрхэшээлтэйгээр үнгэргэгдэһэн байна. Тэжээлэй дутаһан дээрэһээ хабартаа хонид, илангаяа хурьгад гарзалаа. Хурьгадай гарзалһан шалтагаан юуб гэхэдэ, орой хабар түрэһэн хонид туража, хурьгадаа садхаадаггүй байба. Тиихэдэ эртэ гараһан хурьгадни үбэлдөө томо болоһон, үбһэ, концентрат эдижэ, булта тобир тарганаар ондо ороһон байна. Шэнэ түл абалгын дүнгүүд иимэ байгаа: отарымни 100 эхэ хониһоо 97 хурьганай абтахада, колхоз дотор дунда зэргээр миин 40-өөд хурьган абтаһан байха юм.

Энээн дээрэһээ харахада, хонидые эртэ хурьгалуулха шухала байһаниинь элирнэ. Тиимэһээ, энэ түрүү арга саашадаа бүри үргэнөөр хэрэглэжэ, колхознай бүхы эхэ хонидоо шадаал һаа үбэл хурьгалуулха байгаа. Тиимэ арга боломжо манай колхоздо бии. Сэхыень хэлэхэдэ, ехэ удхашанартай энэ хүдэлмэри манай колхоздо үшөө хүсэд тоогдоногүй. Бүхы эхэ хонид үбэлдөө хурьгалхаар ороондо оруулагдаагүй байна. Энэ ушар — манай хүдэлмэридэхи ехэ дутагдал мүн гэжэ тоолоноб. Энэ дутагдалаа түргэн зайсуулха хэрэгтэмнай Танай, мүн бусад түрүү хонишодой ажалай жэшээ туһалха байһаниинь лабтай.

Бэшэгэйнгээ һүүлдэ өөр тухайдаа хэдэн үгөөр хэлэхэдэ иимэ: би хонин ажал дээрэ 15 жэл хүдэлмэрилжэ байнаб. Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха кандидат хоёр дахин болоо һэм. Олон жэлэй туршада хүдэлмэрилхэдөө ажалай зарим тэды дүй дүршэлтэй болооб. Теэд ажабайдалай түргэнөөр урагшаа дабшажа байһан мүнөө сагта шэнэ шэнэ, түрүү юумэ ажалдаа хэрэглэхэ ёһотой болонобди. Түрүү арга зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ тиимэшье бэлэхэн хэрэг бэшэ, харин энээндэ һайн мэргэжэл, шадабари хэрэгтэй юм. Тиимэһээ, саашадаа бэшэг бэшэлсэжэ, дүй дүршэлөө дамжуулалсажа байхые хүсэнэб.

Саашадаа эрхимээр ажаллахыетнай хүсэгшэ

Мидагма Дугарова, Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Октябриин урда тээх[...] социалистическэ мүрыс[...] үргэнөөр дэлгэрүүлэе

Паровознигууд эдэ үдэрнүү[...]

Түмэр замай транспортаар арадай ажахын ашаа шэрэхэ гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ үбэлдэ бэлэдхэлһээ ехээр дулдыдаха байна. Энэ зорилгые зүбөөр ойлгоһон Улаан-Үдэ станциин паровозно депогой коллектив үбэлэй үсын хүдэлмэридэ бэлэдхэл үргэнөөр ябуулна. Тус хүдэлмэри үшөө хабар байхаһаа хойшо таһалдуулагданагүй.

Мүнөө депогой паровозууд нёдондонойхиһоо һайнаар заһабарилагдаба. Паровозуудай ехэ ехэ узелнуудтань барагсаан шэнэ детальнууд табигдажа дүүрэе. «Еа» сериин 50 паровозуудта шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхоогдоо. Эдэ бүхы хэмжээнүүд паровозно бригаднуудай абаһан уялгаяа дүүргэхэ тэмсэлдэнь туһа нэмэри боложо үгэхэ байна.

Депогой цех бүхэнэй хүдэлмэришэд үбэлэй үедэ паровозуудые заһабарилгада мүн лэ һайнаар бэлэдхэнэ. Тиин хараалагдаһан капитальна заһабаринууд графигайнгаа ёһоор дүүргэгдэхэ болоо. Хүндэ шэгнүүртэй ехэ хэрэгсэлнүүдые үргэдэг механизмууд, электротүхеэрэлгэнүүд шанар һайнтайгаар заһабарилагдана. Мүн цехүүдые ууралаар дулаасуулдаг түхеэрэлгэдэ шэнэ батарейнүүд табигдаа.

Үбэлдэ бэлэдхэлэй хү[...] депогой уралан нарии[...] эдэбхитэйгээр хабаадалс[...] рэгшэ хабарһаа хойшо т[...] шахуу элдэб дурадхалнуу[...] жо, үбэлэй үедэ паровоз[...] һабарилха хүдэлмэри ни[...] гэдхөө. Паровозуудай ех[...] нуудые угааха машина з[...] Мүнөө депогой хүтэлбэрил[...] дэлмэришэдэй, илангаяа т[...] хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэж[...] шэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн [...] хандуулна. Асаргдаһан [...] никэ шудалха талаар тусх[...] сал үнгэргэгдэжэ эхилбэ. [...] үбэлэй үедэ ехэ түлишэ [...] түрүү машинистнууд нүхэ[...] Филонов гэгшэд өөһэдынгэ[...] мэриин дүй дүршэлые т[...] һуралсал дээрэ хөөрэжэ үг[...] шэлэн угаалгын цехын сл[...] хэр Григоришин уһа хал[...] хеэрэлгые хайшан гэжэ з[...] ха ба харууһалха талаар х[...] шэдтэй хэдэн заняти үнгэр[...]

Эдэ үдэрнүүдтэ тус депог[...] мэришэд Октябрьска ре[...] 39-дэхи жэлэй ойн хүнд[...] циалистическэ мүрысөө д[...] зуураа, үбэлдэ бэлэдхэлээ [...] гэдхэжэ байна.

И. Вор[...]

9 һарынгаа даалгабариие 10 үдэрөөр уридлаба

Манай республикын промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд ороной предприятинуудай хүдэлмэришэдтэл адли Агуу‌ехэ Октябриин 39-дэхи жэлэй ойе ажалай эрхим амжалтаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой шэрэм шудхалгын цехынхид Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, бригаднууд болон участогуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Мастер нүхэр П. И. Хмелевой хүтэлбэрилдэг 7-дохи участогайхид мүрысөөндэ хабаадалсажа, ажахын тоосоондо оруулагдаһан участогуудай дунда түрүү һуури эзэлнэ. Энэ участогай В. И. Азаровай бригада ажалай түрүү арга метод хэрэглэжэ, шудхалаае түргэн аргаар хэдэг болоо. Энэ бригадынхид халаан бүри түсэбэй ёһоор 2 мянган колодко шудхахын орондо 2500 колодконуудые шудхана. Цехын шудхалаашад ажалдаа шэнэ технологи, түрүү дүй дүршэл хэр[...] ашаар лэ иимэ амжалта [...] Хэрбээ урдань эндэ элдэб [...] гараар шудхагдадаг байгаа[...] нөө энэ ажал оньһожору[...] Тэрэ гэһэнһээ хойшо цехы[...] мэришэдэй ажалынь 2,5 да[...] гэрөө.

Хэбүүдэй саг соогоо [...] шудхалаашадай ажал ни[...] гэдхэгдэдэг байна. Хэб [...] бригадынхид энээниень [...] абажа шудхалаашадые [...] саг соонь хангадаг болоо. [...] лев, Н. Зайцев гэгшэдэй [...] рилдэг хэб хэгшэдэй брига[...] габаряа үдэр бүри 170—2[...] цент дүүргэнэ.

Бригада, участок бүхэнэй [...] сотойгоор ажаллаһанай аш[...] рэм шудхалгын цех 9-һарын[...] габариие болзорһоонь 10 [...] урид дүүргэв. Цехын худэл[...] арга боломжоёо хаража [...] ябриин 7 болотор түсэбһэ[...] 1450 тонно шэрэм шудхаха[...] дэһэн байна.

Б. Сте[...]
А. Мел[...]

Үбэлдөө һү ехээр һааха арганууд

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республикын олохон түрүү колхозууд үнеэдһээ һү һаалгаяа горьтойхоноор дээшэлүүлжэ байнхай. Ажахын энэ жэлэй үнгэрэгшэ 11 һарын дүнгүүдээр Зэдын аймагай колхозууд нёдондонойхидоо орходоо үнеэн бүриһөө 423 килограмм, Кяхтынхид—366, Кударынхид—334 килограмм һү үлүү ехээр һааһан байна. Үнгэрэгшэ 11 һара соо Зэдын аймагай Кировэй, Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд үнеэн бүриһөө 1362—1591 литр һү һааба.

Гэбэшье, республикын олонхи колхозуудта үнеэдһээ һү һаалга багаа байһан зандаа. Илангаяа Закаменай, Ториин болон бусад хэдэн аймагуудай колхозууд һү багаар һаана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, үнеэдэй харууһа, эдеэлүүлгэ муу, тэдэнэр саг болзортоо шэргээгдэнэгүй.

Үнеэдые саг соонь бухада оруулаад, тугаллуулха, зоотехническэ заабариин ёһоор шэргээхэ гээшэ түхэреэн жэл соо үнеэдһээ һү ехээр, нэгэ жэгдээр һаажа байха шухала нүхэсэлынь юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ Ториин аймагай колхозуудта үнеэдэй 65,2 процентнь апрель — сентябрь һаранuудта, харин оройдоол 5,5 процентнь январь — май һаранuудта тугаллаһан байна. Иигэжэ үнеэдэй бүхэли жэл соо тааруугаар һубарилуулан тугаллуулдаггүй байһанай гэмээр аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь һарада үнеэн бүриһөө оройдоо 9 литр һү һааһан байна. Харин тиихэдэ энэ жэлэй июль һара соо эндэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 101 литр һүн һаагдаба.

Республикын олохон колхозуудта, илангаяа дээрэ дурсагдаһан Закаменай, Ториин аймагай колхозуудта үнеэд болзорһоо урид шэргээгдэшэдэг зандаа. Намар боложо хүйтэрэн сасуу, үнеэдэй һүсэ татахалаарнь олохон нютагуудта һаалишад һааха болишодог, үгышье һаа үнжүүлжэ байгаад нэгэ дахин һаадаг байна. Тиигэжэ али үедэ тугаллаһыень харалсангүйгөөр үнеэдээ болзорһоонь урид шэргээжэрхидэг байна бшуу. Үбэлжэлгын эхилхэ үедэ һаамхай үнеэдые һайн харууһа, эдеэлүүлгэндэ байлгажа, дэлэнэнь массаж хэн эбилгэжэ байгаад һааха хэрэгтэй. Теэд зарим һаалишад үнеэдээ саг соонь шэргээхын түлөө оролдоoггүй байна. Тиигэжэ хэды ехэ һүн һаагданагүй гээшэб! Үнгэрэгшэ жэлдэ Закаменай аймагай колхозууд олон үнеэдые болзорһоонь урид шэргээгээ. Энээнэй гэмээр мүнөө жэлэй август һарынхида орходоо ноябрь соо аяар 290 мянган литр һүн багаар һаагдаһан байна.

Мүнөө үнеэдһээ һү ехээр һаахада эгээл таарамжатай саг ябажа байна. Полинууд табигдажа, хуряагдаһан таряанай узуурта үнеэдые садатарынь бэлшээжэ, һү гарасыень дээшэлүүлжэ байха арга бии. Тээсгэнлээ ороһон бороогой һүүлээр зарим нэмэри дулаан газарнуудта хэнзэ ногоон ургаа. Мүн тэрэшэлэн колхоз бүхэндэ таряанай һүүл, мэхиинэ сугларба. Намарай сагта арга боломжонуудаа һайнаар хэрэглээд, колхоз бүхэн үнеэдһээ һү ехээр һааха, нэгэшье үнеэ болзорһоонь урид шэргээнгүй байха арга бии.

Гэтэр, зарим аймагуудай колхозуудта урдынхидаал адли үнеэдһээ һү һаалга доошолжо захалба. Закаменай, Хориин, Суулгын, Нарһатын, Цагаан-Усанай МТС-үүдэй харьяата колхозуудта сентябрь һара соо үнеэн бүриһөө һү һаалга августынхида орходоо 12—31 литрээр бага болоо. Эдэ аймагуудай колхозууд арга боломжонуудаа хэрэглэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Намарай сагта үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ, һү гарасыень дээшэлүүлхэ тушаа бусад МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи колхозуудай правлениинүүд һанаагаа зобоногүй.

Хэрбээ үнеэдые жэлэй дүрбэн сагта жэгдэ һайнаар эдеэлүүлжэ байгаа һаа, бүхэли жэл соо һүн ехээр һаагдажа байха гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлөөр элирүүлэгдээ. Энээнэй тула үнеэдые саг соонь шэргээгээд, тугаллаһанайнь һүүлээр, тугаллахаяа ябаһан үедэнь һайнаар эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй. Тугаллаһан үнеэн 8 һараһаа бага бэшэ саг соо һаалгажа байха ёһотой.

Һү ехээр һаахын тулада үнеэнэй хээлитэй ябахада һайнаар эдеэлүүлжэ байха гээшэ шухала удхашанартай юм. Хээлитэй ябаһан үнеэнэй хүшэ шадалые һуларуулжа болохогүй.

Үнеэд жэлэй ямаршье сагта отондо ородог байна. Тиимэ хадань бүхэли жэл соо жэгдэ ехээр һү һаахын тулада үнеэдые хабартаашье, зундаашье, үбэлдөөшье тугаллахаар бухада оруулха хэрэгтэй. Үнеэдые саг соонь шэргээжэ байхын тулада хэзээ тугаллаһыень, бухада ороһыень алдангүй тэмдэглэжэ, бэшэжэ абаха шухала. Тиимэһээ хэдынэй үдэр тугаллаһыень, хэды һара соо һаалгаһыень харалсажа, үнеэдые шэргээхэ хэрэгтэй болоно. Тиибэшье үнеэе шэргээхынгээ урда тээ хээлитэй болоһон, үгыень шалгажа байха хэрэгтэй.

Мүн зарим һаалишад тугаллаха үнеэдээ дан хэмһээ удаан саг соо һаажа байдаг. Оройтуулжа шэргээгдэһэн үнеэд тугаллаһанайнгаа һүүлдэ удаан саг соо һү багаар үгэдэг юм. Зоотехническэ заабаринууд дээрэһээшье, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дээрэһээшье харахада, үнеэдые 50—60 хоног соо шэргэнхэй ябуулхада тааруу байна. Тиихэдэ, хоёрдохёо тугаллаха гү, али һү ехэтэй үнеэдые 75 хоногһоо бага бэшэ саг соо шэргэнхэй ябуулха хэрэгтэй.

Үнеэдые зүбөөр шэргээхэ гээшэ мүн ехэ удхашанартай байна. Шэргээгдэхэ үнеэндэ түрүүшээр тэжээл багаар эдюулдэг болохо, шэмэтэ тэжээл, талха таряанай зүйл оройдоошье эдюулхэеэ болихо хэрэгтэй. Тиигээд дадхаан һаалгаяа үсөөрүүлһээр 8—12 хоног соо үнеэе шэргээдэг байна.

1956—1957 онуудай ажахын жэлдэ үнеэн бүриһөө 1300—1500 литрһээ бага бэшэ һү һааха зорилго манай республикын һаалишадай урда табигдаба. Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада мүнөө намартаа, үбэлэй һаранuудта хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ һү һаахын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди. Урдань олонхи колхозууд намар-үбэлдөө үнеэдтэ үбһэ, солоомо эдюулээд лэ, шэмэтэ тэжээл оройдоошье үгэдэггүй байгаа. Тэрэ саанаа бүдүүн тэжээл уридшалан хэршэгдэжэ, ондоо тэжээлтэй холигдожо, дэбтээгдэжэ, амта оруулагдадаггүй байһан юм. Үнеэд үдэшэ, үглөөниинь лэ багахан үбһэ, солоомо эдижэ дулаасаад, хагданда бэлшээгдэдэг һэн. Хүйтэнэй сагта үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл һайнаар эдингүй, миин бэлшээгдэжэ ябаһан үнеэдэй бага һү гарадаг байһаниинь гайхалтай бэшэ. Иимэ харууһа, эдеэлүүлгэндэ байһан үнеэдһээ һарадаа оройдоол 15—20 литр һү гарадаг байгаа.

Ажахын гаража байгаа жэлдэ ехэ һү һаахын тула үнеэдэй үбэлэй харууһа, эдеэлүүлгые һайнаар эмхидхэхэ шухала. Арга боломжын байгаа хада үнеэдые бэлшээридэ гарганшьегүйгөөр, байра соонь уяанда байлган эдеэлүүлжэ, һаажа байгаа һаа һайн байха. Тиихэдэ үбһэ болон бусад тэжээлнүүдые уридшалан һайнаар бэлдэжэ, амта оруулаад, шэмэтэй болгоод үнеэдтээ үгэдэг болохо хэрэгтэй.

Урда урда жэлнүүдтэ намарай сагта, ургасаяа хуряажа байха үедөө һаалиингаа үнеэдые полинууд дээгүүр шадамараар бэлшээн, һү гарасыень дээшэлүүлжэ, малаа таргалуулжа шададаггүй баримтанууд колхозуудта али олон үзэгдэдэг һэн. Мүнөө намартаа сабшалан болон бэлшээриин полинууд дээрэ ургаһан хэнзэ ногоондо, амяарлан хадагдажа, ногооноор тооной хуряагдаһан солоомын узуурта үнеэдээ һайнаар бэлшээжэ, хүйтэрбэшье һаань һү һаалгаяа доошолуулхагүйн түлөө колхоз, фермэ, гүүртэ бүхэн оролдохо ёһотой. Тиихэдэ огородой эдеэнэй үлэдэһэ, тогууд дээрэ гарадаг таряанай һүүл гэхэ мэтые хуу суглуулжа, һаалиин үнеэдэй гүүртэнүүдтэ зөөжэ абаха хэрэгтэй.

Иигээд малай үбэлжэлгын үе захалхань. Октябрь һараһаа үнеэдые байрадаа абан, тус тустань нормотойгоор эдеэлүүлжэ захалха шухала. Үбэлжэлгын эхилхэтэй хамта үнеэдтэ шэмэтэ тэжээл—силос болон корнеклубнеплодуудые эдюулэлсэжэ захалха хэрэгтэй. Тиигһэн лэ сагтаа үнеэдээ болзорһоонь урид шэргээхэгүй, үбэлжэлгын эхинһээ һү ехээр һааха байнабди.

Мүнөө олохон колхозууд малайнгаа, тэрэ тоодо һаалиингаа үнеэдэй байха байрануудые үшөө заһажа, дулаалжа захалаадүй байна. Малаа һаруул сэбэр, дулаан байрануудта үбэлжүүлхын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эртээнһээ захалха хэрэгтэй.

Зун, намарай сагта хуряажа абаһан үбһэ тэжээлээ багсаан хубаарилжа, ямар һарануудта хэды шэнээн тэжээл гаргашалха байһанаа түсэблэхэ саг болоо. Мүнө[...] дулаан байхада үбһэ бол[...] тэжээл малай үбэлжэхэ г[...] та зөөжэ абаха хэрэгтэй.

Һаалиин гүүртэнүүдтэ [...] эдеэлүүлхэ, уһалха, һааха [...] сэбэрлэхэ, үбһэ тэжээл ур[...] бэлэдхэхэ гэхэ мэтын хү[...] нүүдые гуримшаһан нэгэ [...] гэргэжэ байхада малшад[...] дашье хүнгэн, малай ашаг [...] ехэ байдаг гэжэ түрүүш[...] дүршэл харуулна. Тиимэ[...] лиин гүүртэ, фермэнүүдтэ [...] риин үдэрэй гурим тааруу[...] хёохо хэрэгтэй. Бүхы гүүр[...] хи һаалишадта һара соо [...] бүридэ хэды шэнээн һү һа[...] фик үгтэхэ ёһотой.

Малай үбэлжэлгэ дүтэл[...] мэнүүдые, гүүртэнүүдые [...] дэлмэреэ һайнаар мэдэхэ [...] даар бүридүүлхэ саг болоб[...] дэ мүн малшадта культу[...] һуудалай зохистой һайн ар[...] жо бии болгохо хэрэгтэй.

Малшадые зоотехническ[...] нуудай заабаринуудай үнд[...] ритай танилсуулха шухала[...] табигдана. Тиимэһээ мүнө[...] зоотехническэ курсануудай [...] жэшээтэ һайнаар үнгэрг[...] тойбди. Мүн тэрэшэлэн х[...] жэ һү һаалгаяа дээшэлүү[...] дүршэлөө андалдахынь ту[...] лишадай семинарнуудые [...] байха хэрэгтэй.

Хүйтэржэ захалхалаар [...] мүртэйгөөр һаахаяа боли[...] зорһоонь урид шэргээжэрх[...] һалаа мүнөө жэлһээ эхи[...] лон болюулхын түлөө һ[...] бүхэн оролдохо ёһотой. Б[...] боломжонуудаа хэрэглэн[...] сагта зунайхиһаа дутуу[...] ехэ һү һаахын түлөө тэмс[...]

И. МИХАЙЛОВ, БМ[...] Хүдөө ажахын Минис[...] ахалагша

...ай колхоз малай үбэлжэлгэдэ бэлэн гү?

Малаа садхалан, дулаанаар үбэлжүүлхын түлөө

...й үбэлжэлгын үе ойротоо. ...анхаралдаа абажа, Сэлэн-...гай «Коммунизм» колхоз ...энь С. Д. Дашиев) ма-...үбэлжэлгэдэ эмхитэйгээр ...Ниитын малда дулаан бай-...шэнээр бариха, хуушануу-...өэн заһаха талаар үнгэрэг-...а, мүнөө намартаа нилээд ...худэлмэри хэгдэһэн байна.

...ара гэжэ бэлшээреэр һайн, ...бэг нютагта 500 толгой эхэ ... багтаамжатай типовой ...аригдажа дүүргэгдээд, кол-...нтртэ дүтэ хонидой нэгэ ...н шэнээр баригдаһан бай-...хозой хонидой түргэнөөр ... байхада, шэнэ шэнэ ...дые бариха хэрэгтэй бо-...лан сэсэг гэжэ нютагтахи ...хонидой байра уйтадашоо ...отарые хоёр болгожо та-...үбэлжүүлхэ зорилготойгоор ...бэг, бэлшээреэр һайн Хон-...газарта 300 толгой хурь-...нидой байра түхеэрэгдэжэ ...дүүргэгдэбэ. Эндэхи барил-...лмэри дээрэ Бальжинима ...вич Машиевай хүтэлбэрил-...дын гэшүүд Буда Балда-...мацырен Гармажапов ба ...үдэрэйнгөө даалгабариие ...дүүргэжэ, эрхим ажалай ...шээ харуулна. Ёнхор оёор ...тагай отарын хонидой бай-...энэ газарта баригдаа. Эндэ ...г барилгын бригадын гэ-...дор Брюхов, Аркадий Ме-...эн дархан Чагдаржап Зан-...эгшэд ажалдаа оролдосо-...хандана.

...малай үбэлжэхэ байра-...н лэ түргэнөөр заһабарилаг-...эдэхи комплексно брига-...эй-товарна фермын Эрээн ...тагта үбэлжэхэ Даба Очи-...адаг гүүртын үбэлэй бай-ранууд заһабарилагданхай, тугалнуудай байра, хашаа хоройнууд бултадаа шэнээр шахуу баригдаа. Эндэнь, мүн бууса шадарынь 500 гаран центнер шанар һайнтай эртын үбһэн сомогдоо, гүүртын үнеэдэй эдихэ 200 тонно силос Наридха гэжэ газарта дарагдаа юм. Үбэлжэлгын үедэ малайнгаа эдихэ үбһэ тэжээлые тус гүүртын малшад Сүхын машинно-тракторна станциин механизаторнуудай ба өөрынгөө бригадын гэшүүдэй хүсөөр хуряаһан байна.

Бэлшээреэр һайн Баруун Хундуй гэжэ нютагта хойто намартаа гүрэндэ тушаагдаха 150 толгой гунанууд үбэлжэхэ юм. Байрань бэлэншье һаа, эндэнь мал уһалха уһан хомор. Мүнөө зундаа Сүхын МТС-эй хүдэлмэришэд механизированнэ хуушан худагые һэльбэн заһажа, 200 толгой томо эбэртэ мал, 500 толгой хонидые уһаар хангаха болгобо.

Малай үбэлжөөнүүдтэхи малшадай байха гэр байранууд мүн лэ заһабарилагдана, зарим гүүртэ, отара дээгүүр культбаза шэнээр нээгдэхэнь.

Ерэхэ үбэлжэлгын үедэ малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абахын түлөө «Коммунизм» колхозойхид шангаар тэмсэжэ байна. Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Мүнөө 60 гаран хүнүүдээр бүридэһэн хоёр комплексно бригада үбһэ хуряалга дээрэ ажаллана. Тиибэшье, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри үшөөл ехэ. Зарим байранууд һэльбэн заһагдахаар болошонхой. Сагай орой болоһон хада үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие улам шангадхаха тушаа колхозой правлени болон партийна организаци яаралтай хэмжээ абаха бэзэ.

А. Семенов.

...ээ хушагдаха байранууд бэ?

...хоёр—гурбан жэл соо Му-...эй аймагай Булганинай нэ-... колхоздо малай байранууд, ...гуудай һууха гэрнүүд яһа-...ажа байдаг юм. Тиибэшье, ... улам олошоржо байгаа ...да байрануудынь хүргэ-...ушануудынь үмхирэн һан-...имэһээ энэ колхоз барил-...мэри бүри үргэнөөр ябуул-...эй байгаа. Гэтэр, колхоз ...эхэ түсэбөө жэл бүри ...гүй. Юундэб гэхэдэ, бариг-...лһан байранууд саг бол-...дүүргэгдэжэ, ашаглалгада ...гүй байна.

...жэлдэ колхоз гахайн, хо-...йра барилгые ехээр орой-...зун болоһон хойно захал-...а. Мүнөө тэдэ байрануу-... торхонойнь хахад хуби ...оо нэрэтэй. Модоной дута-...һээ барилгын хүдэлмэри ... һаатана.

...зарим байранууд хэдэн ... баригдажа дүүргэгдэнэгүй. ...дэ, үнгэрэгшэ жэлдэ зуун ...байха нэгэ типовой байрын ...дхоогдоһон аад, мүнөөшье болотор хушалта, полгүй зандаа хэбтэнэ. Оройнь хушалтагүй байһан дээрэһээ потологынь саһа бороондо үмхиржэ байнхай. Гурбадахи бригадада бүри урзанда жэлдэ хонидой нэгэ байра баригдаһан аад, мүн лэ хушалтагүй байдаг. Харьяска, Шэнэ Хотон гэжэ газарнуудтахи һаалиин үнеэдэй байранууд мүн лэ дутуу хушалтатай гү, али хушалта муутай байһан дээрэһээ потологуудынь үмхиржэ захалаа.

Эдэ байрануудые хушаха тухай колхозой правленидэ оло дахин хөөрэлдэдэг байбашье, хэгдэһэн юумэн үгы. Пилорамамнай хүдэлнэгүй гэһэн шалтаг баряад, колхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ байрануудайнгаа үмхиржэ байхада хэмжээ абадаггүй байна.

Гэхэтээ хамта, Гашейн МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд харьяата колхозуудта барилгануудые бодхоохо, хуушануудынь һэльбэн заһабарилха тушаа анхаралаа багаар табина гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Колхоздо эльгээгдэһэн техникэнь эбдэржэ, зогсожо, мүртэй юумэ хэдэггүй.

Н. Эрдынеев.

Улан-Удын «Механлит» заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид декабриин 1-дэ дүүргэхэ гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Эндэ нормоёо үлүүлэн дүүргэгшэд улам олошорно. Тракторна цехын слесарь Иван Михайлович Гутков үдэрэйнгөө даалгабариие 130—150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Гутков хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Артистнар хүдэлмэришэдтэ концерт харуулба

Бурят-Монголой Ленинэй орденто Гүрэнэй оперо ба баледэй театрын артистнар паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэдтэ концерт харуулба. Үдын забһарлалгада вагон хабсаралгын цехын улаан булан соо хүн зон олоорою сугларжа, артистнарай табиһан концертые һонирхон шагнаа.

Концертын урдахана БМАССР-эй габьяата артист Н. Маторин театрын түүхэ, тэрэнэй саашанхи зорилго тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгөө. Концертдэ РСФСР-эй габьяата артистка Н. Петрова, артистнууд Д. Кыштымова, А. Жмурова, Н. Бесстрашнов гэгшэд хабаадалсаа.

Заводой хүдэлмэришэд артистнарта баярые хүргөөд, хододоо ерэжэ байхыень хүсэбэ. Мүн өөһэдөө театрын сезоной эхилхэдэ коллективээрээ театр ошожо байха хүсэлэнгөө мэдүүлбэ.

М. Николаев.

Худөөгэй спортсменүүдэй амжалта

Хүнгэн атлетикээр худөөгэй спортсменүүдэй дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Грозно городто боложо дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ манай республикын суглуулагдамал команда хабаадалсаһан байгаа.

800 метрын талые 2 минута 21,8 секунда соо гүйжэ гаталһан Заиграйн аймагай спортсменка Валентина Кушнарева эрхим амжалта туйлаа. Тэрэ өөһэд хоорондын мүрысөөндэ 2-дохи һуури эзэлээ. Мүн тэрэшэлэн Галина Жданова (Ярууна) 200 метрын финальна урилдаанда хабаадаха эрхэ олоод, 4-дэхи һуурида гараа.

Валентина Кушнарева РСФСР-эй суглуулагдамал командын тоодо оролсоод, СССР-эй түрүү һууриин түлөө болохо мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олобо.

Г. Рютин.

ХҮДӨӨГЭЙ ХАРАГШЫН АЖАГЛАЛТАНУУД

...Монголой театрын хэдэн ...уд «Дойбод сохилго» гэжэ ...дан Батожабайн гурбан ...зураан үзэгдэлтэй зүжэ-...енай аймагай ажалшадта ...харуулаа.

...н коллектив энэ зүжэгые ...эндэ харуулһаар нилээн ... Гэбэшье, Закаменай ай-...жалшад ехэшэгээр хожом-...раба. Зарим артистнуудай ...амараар наадаһан тухай-...эн үгэ хэлэхые хүсэнэб.

...алгын станциин директор ... Хабитуевич (БМАССР-эй ... артист Б. Н. Вампилов) ...ээ мартаһан, гансал хара ...шэшье үлүүдэ бододот ...» гэжэ элеэр харуулагда-...ан Хабитуевич шэнгеэр ха-... хараашад, тушаал зэргэ-...да билдагуушалаашад, за-... хүнүүдтэ этигэлтэй болоод ... мүнөөшье бии байха. Ара-...ыда гү, али культурада ...тэ юумые дэлгэрүүлхэ гэ-...йдан Хабитуевич шэнги хү-...ахысаа һаад ушаруулха ...додот байна. Гэхэ зуура, ...элгые арад зон эрид шууд ...н бута сохино бшуу.

..., зүжэгһөө харахада, Зай-...туевич нэгэ бага түхэлөө ...энги болоно. Залуу хүн ..., дан хэтэрхэй аяг ааша ... һэглэлзэнэ — һаглалзана ... гү?

...тургын, режиссёрой харюу ...мэ нэгэ асуудал гарана. ... мориие археологууд ...дороһоо олобо гэнэ. ...ган жэлэй саана арад ... соёл болбосоролтой байһые гэршэлһэн бодос гээшэ гэжэ тэрэ олошые Улекшиновэй тайлбарилхада Зайдан Хабитуевич үнэхөөрөө этигэхэ байгаа гү? Зайдан Хабитуевич ямаршье һаа эрдэмтэй хүн гээшэ - ааб даа. Улекшиновтэ һайн харюу үгөөгүйнь гайхалтай. Энэнь хэнэйшье этигэмээр бэшэ.

Зүжэг дотор аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ Дэрхэй Хамарханович (БМАССР-эй габьяата артист Г. Ф. Лосев) тушаал зэргэдэ шунаһан, өөрыгөө биб гэжэ тоолошоһон, хамарһаа сааша харадаггүй хүн гэжэ нэрлэмээр. Арад зондо туһа хүргэжэ шадахагүй, миин тушаал зүүгээд һуудаг ноёной дүрэ шарайе артист Лосевой һайнаар гаргаһаниинь дамжаггүй.

Гэбэшье, бодото байдал дээрэһээ харахада, Дэрхэй Хамарханович шэнги тушаалтай хүн арай тиигэжэ элдэб эрээнээр аашалхагүй гэжэ һанагдана. Тэрээнэй абари зан даншье хэтэрүү, бүдүүлиг болошоно бэшэ гү?

Туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ Улекшинов (артист Б. М. Пурбуев) тушаалтай хүнүүдэй урда бэеэ һайрхажа шададаг, энээгээрээ хоолойгоо тэжээдэг, ёһоорхон лэ билдагууша хүн. Археологуудай малтажа олоһон яһанууд соонь Доди үбгэнэй шатарай «моринһоо» ондоо, лекцидэ хэрэгтэй булааша байгаагүй болоно гээшэ гү?

Мушхуу Гомбо (артист П. Н. Николаев)—хулгайн ба гар үзүүрэй зөөреэр амидардаг, һэшхэлгүй болошоһон хүн. Имэ хүнэй түхэл шэнжые артист Николаева үнэншэмөөр харуулжа шадаа.

Юрэнхыдөө муу талынхидай түхэл шэнжэнь һайн талын геройнуудһаа холо дээрээр харуулагдаа гэжэ хэлэхээр байна.

Туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ байһан Белигтэ Занданович (артист Ф. С. Сахиров) үнэхөөрөө түбшэн даруу зантай хүн гэхээр. Теэд, тэндэхи элдэб гээгдэнги үзэлтэй хүнүүдтэй тэмсэхын орондо, ондоо тээшэ ошохо гэжэ Белигтэ Зандановичын һанадагынь муу байна. Артист Сахиров Белигтэ Зандановичын сэдьхэл бодолые зүбөөр харуулжа шадаа.

Аймагай түйсэдкомой техническэ секретарь Жалма (артистка Л. А. Абушеева) инагай мэхэдэ орооб гэжэ гуниглаһан басаганай һанаа сэдьхэлые гол түлэб харуулжа шадаа. Гэбэшье, Зайдан Хабитуевичын элдэб аяг аашада шангахан харюу үгэхэнь гэжэ хүлеэгдээ. Теэд, тэдэ бүгэдые хамаагүйгөөр тэсэжэ шададаг ямар түбшэн даруу зантай дүүхэй гээшэб!

Андрей Луконин (арт. В. Г. Самандуев), Дулма Дашиевна (РСФСР-эй габьяата артистка М. Н. Степанова) ажахын ехэхэн дүй дүршэлтэй хүнүүд гэжэ этигэмээр наадана. Доди үбгэнэй (БМАССР-эй габьяата артист Ринчино) түхэл шэнжэ мүн лэ һайнаар харуулагдаа.

«Дойбод сохилго» гэжэ зүжэгые театрын коллектив һайнаар табижа, арад зоной магтаалда нилээд хүртэһэн байха юм. Закаменайхид энэ зүжэгые һонирхон хүлеэжэ, һайшаан хараа.

Б. Шойдоков, багша.

Хитадай Арадай Республикын тогтоһоор долоон жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай һайндэр Пекиндэ болобо

ПЕКИН, октябриин 1. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын тогтоһоор долоон жэлэй ой мүнөөдэр гүйсөө. Заншалай ёһоор энэ үдэр Пекиндэ һайндэрэй парад, ажалшадай жагсаалнууд болобо.

Бороо хурын орожо байбашье, городой центральна талмай—Тяньаньмынь дээрэ, мүн дүтэ шадарай үйлсэнүүдтэ үглөөгүүрһээ хойшо олон тоото колоннонууд жагсаа.

Правительствын, КПК-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд, Хитадай демократическа партинуудай хүтэлбэрилэгшэд, КПК-гэй VIII съездэ хабаадалсаһан ахадүү коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинуудай гэшүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, Хитадай элитэ ехэ эрдэмтэд, искусствын ажал ябуулагшад, Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд, дэлхэйн 50 гаран оронһоо энэ һайндэртэ хабаадахаяа ерэһэн парламентска, олониитын, профсоюзна, залуушуулай ба бусад делегацинуудай гэшүүд трибунанууд дээрэ байба.

Үглөөнэй 10 час. Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшэ Мао Цзэдун, Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшын Орлогшо Чжу Дэ, Бухэхитадай арадай түлөөлэгшэнэрэй суглаанай Саг үргэлжын Комитедэй Түрүүлэгшэ Лю Шоа-ци, Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай, Хитадай Коммунистическэ партиин, арадай Правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд, тэрэшэлэн Индонезиин Республикын Президент Сукарно, Непал королевствын Премьер-Министр Ачария, сугларһан зоной нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, Центральна трибуна дээрэ гараа.

Пекин городой Арадай комитедэй Түрүүлэгшэ Пын Чжэнь баярай һайндэр эхилээ гэжэ соносхобо. Суглуулагдамал оркестр Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй гимные гүйсэдхөөд, һайндэрэй артиллерийскэ салют хэгдэн нэжэгэнэбэ. Хитадай Арадай Республикын Оборонын Министр маршал Пын Дэхуай нээмэл машинаар талмай дээрэ гаража, парадые командалагша генерал-полковник Ян Чэн-у гэгшэһээ рапорт абаба. Маршал Пын Дэхуай сэрэгүүдэй урдуур ябажа мэндэшэлэлсээд, һайндэртэй дашарамдуулан амаршалһанай һүүлээр трибуна дээрэ гаража, сэрэгүүдтэ зорюулагдаһан приказ уншаа.

Хитадай Коммунистическэ партиин, арадай Центральна Правительствын зүб хүтэлбэреэр хитад арад үнгэрэгшэ жэлдэ социалистическэ ёһоной шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ хэрэгтээ шиидхэхы илалта туйлаа. Худөө ажахыгаа хамтын болгохо, кустарна промышленностиие хамжажа үйлэдбэрилдэг болгохо, капиталистическэ промышленность ба худалдаа наймаае гүрэнэй-энгэй хамтын мэдэлдэ оруулан нэгэдхэхэ ябадал гол түлэб бэелүүлэгдээ. Энэ агуухэ илалтамнай Хитад орон доторхи социалистическэ байгуулалтые улам ехээр урагшань дабшуулаа. Промышленностиин, худөө ажахын, наукын болон культурын талаар Хитадай Арадай Республикын туйлаһан утаа ехэ амжалтанууд юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, арадай ажахые хүгжөөхэ нэгэдэхи табанжэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэжэ шадагдаха байна.

Экономическа байгуулалтын, эрдэм ухаанай ба культурын талаар туйлагдаһан амжалтанууд оронoo хамгаалалгын хүсэ шадалые бүри бэхижүүлнэ.

Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съезд 11 жэлэй турша соохи революционно тэмсэлэй дүй дүршэлые, Хитад орон дотор социалистическэ байгуулалта эрхилһэн ба социалистическэ ёһоной шэнэдхэлгэнүүдые хэһэн долоон жэлэй дүй дүршэлые согсолоо, арадай ажахые хүгжөөхэ хоёрдохи табанжэл тушаа бүхы арадай үмэнэ тодорхой зорилгонуудые табяа. Съездын эдэ дүнгүүд бүхы арадай үйлэдбэриин эдэбхи зоригые бүри ехээр бадаруулха, арад түмэнэй зэргые үшөө нягтаар эмхидхэн жагсааха, Хитад оронoo агуухэ социалистическэ индустриальна гүрэн болгожо эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ этигэлыень улам бэхижүүлхэл.

Мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдал хитад арадта таарамжатай байна. Агуухэ Советскэ Союз түрүүтэй эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагерь бүри бэхи, хүсэтэй болоо. Колониальна дарлалтада эсэргүү, национальна бэеэ дааһан байдалай түлөө Азиин болон Африкын арадуудай тэмсэл үдэрһөө үдэртэ улам шангадан дэлгэржэ байнхай. Дэлхэйн бүхы оронуудтахи арадуудай зүгһөө дайн сэрэгтэ эсэргүүсэһэн, эб этэй байхын түлөө тэмсэл бүри ехээр бадарна. Империалистическэ эзэрхэг түримхэй бүлэгүүд таһаран гансаардаһан байдалда улам ехээр орожо байнхай. Египедэй сүлөөтэ эрхые эбдэхэ, Египедтэ эсэргүү зэбсэгтэ добтолго хэхэ гэһэн колонизаторнуудай хорото һэдэлгэнүүдэйнь буруу һүрэн таһалдахань лабтай. Хитад арад Египедэй үнэн зүб тэмсэлые эрид шууд дэмжэнэ. Дайн сэрэгэй ба эзэрхэг түримхэйн политика үсэд нэтэрүүгээр ябуулдаг американска хобдог шунахайнар Хитад орон тушаа харшаар хандаһаар, Хитад шадархи сэрэгэй базануудаа бэхижүүлнэ, Хитадай территори—Тайван аралые эзэмдэнхэй байһаар. Тиимэһээ саашадаашье тон ехэ һэримжэтэй байха шухала болоно. Тайваниие сүлөөлхэ, бүхы оронoo нэгэдхэжэ түгэсхэхэ гээшэ Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин арюун, нангин уялга болоно.

Хитадай Арадай Республикада эсэргүүгээр хэгдэжэ болохо империалистическэ бүлэглэлнүүдэй эзэрхэг түримхэй добтолгодо харюу үгэхөөр бэлэн байхын тулада, Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин бүхы солдадууд болон офицернүүд армиингаа эмхидхэлые, армиин болон арадай нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ, дээдэ зэргын эдэбхи ба үүсхэл гаргаха, мүнөө сагай сэрэгэй эрдэм мэргэжэл оролдосотойгоор шудалха, политическэ болбосоролоо бүри ехэ болгохо, сэрэгэй дайшалхы бэлэдхэлээ улам һайжаруулха, һэримжээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, Тайваниие сүлөөлхын түлөө, Эхэ оронойнгоо социалистическэ байгуулалтые, бүгэдэниитын эб найрамдал хамгаалан тэмсэхэ ёһотой.

Пын Дэ-хуай Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин хүндэлэлдэ, Хитадай Арадай Республикын хүндэлэлдэ, хитад арадай бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ — Хитадай Коммунистическэ партиин хүндэлэлдэ, хитад арадай агуухэ вождь, Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай хүндэлэлдэ юрөөл табяад, үгэеэ дүүргэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр парад эхилээ. Тэрэниие сэрэгэй академиин һурагшад нээбэ. Тэдэнэй удаа артиллерийскэ, инженернэ, танкын, агаарай-сэрэгэй, далайн-сэрэгэй училищинуудай курсантнууд жэгдэ тэгшэ алхамаар жэрылдэн жагсаад, адлиханаар алхалан гараба.

Морягуудай колонннонууд, ниитын аюулгүйе сахидаг сэрэгүүд дабшан гарана. Орон дотор бүтээгдэһэн автомашинанууд дээрэ һуунхай мотопехото, парашютно-десантын частьнууд дабшана. Тэдэнэй һүүлээр артиллерийскэ частьнууд, радарна түхеэрэлгэнүүд, прожекторэй частьнууд талмай дээгүүр ябажа үнгэрнэ. Зенитнэ хүнгэн ба хүндэ артиллери халажа оробо. Томо танкиууд, самоходно ехэ буунууд гаража, парад дүүрээ.

Парадай һүүлээр талмай дээрэ олон мянган зон орожо ерэбэ. Энэ жагсаалые тугуудые бариһан 5 мянган хүн нээгээд, тэдэнэй хойноһоо трибунануудай хажуугаар эдир пионернүүд дабшан гараба. Пекинэй предприятинуудай 130 мянган хүдэлмэришэдэй хабаадалгатай колонные тэндэ байгшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Жагсаалда хабаадагшадай дээгүүр олон тоото улаан тугууд намилзана, арадуудай хоорондын хани барисаае ба эб найрамдалые алдаршуулан магтаһан уряа лозунгнууд харагдана. Жагсаалда ябаһан хүдэлмэришэд Хитадай, Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай хоорондын ахадүү ёһоной, эбдэршэгүй бата хани барисаанай хүндэлэлдэ юрөөл табижа, альга ташана. Тэдэнэр Хитад оронoй улам хүгжэжэ байгаа элдэб һалбаринуудта хамаатай заводууд болон фабрикануудай хүдэлмэришэдэй амжалтанууд тухай диаграммануудые, доменно ба мартеновскэ пеэшэнгүүдэй, элдэб станогуудай, паровозуудай, тракторнуудай, комбайнуудай, теплоходуудай, элдэб крануудай, хүсэтэ ехэ генераторнуудай, самолёдуудай македүүд болон модельнүүдые баряад ябана.

Тиигэһээр байтар барилгашад гаража ерээд, промышленна шэнэ барилгануудай, һургуулиин байшангуудай, байрын олон дабхар гэрнүүдэй македүүдые баринхай ябана.

Худөө ажахын үйлэдбэриин хамтаралнуудые байгуулан нэгэдэһэн таряашадай колонннонууд гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй байба. Элбэг баян ургасын түлөө тэмсэжэ, худөөгэй ажалшадай туйлаһан амжалтануудые хэдэн олон плакадууд гэршэлэн харуулна. Социалистическэ ёһоной шэнэдхэлгын замда ороһон худалдаа наймаанай-промышленна бүлэгүүдэй түлөөлэгшэд таряашадай һүүлээр гаража ерэнэ.

Хитадай Коммунистическэ партиин, арадай Правительствын хүндэлэлдэ, ахадүү оронуудай арадуудай хани барисаанай ба харилсаа холбооной хүндэлэлдэ, гадаадын дарлалтаһаа сүлөөрхын түлөө тэмсэжэ ба бэеэ дааһан байдалаа аршалан хамгаалжа байгаа арадуудай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан юрөөлэй үгэнүүд колонннонууд дээгүүр замхашагүй зэдэлнэ.

140 гара мянган студентнэрэй колонно талмай дээрэ гараба. Эдэнэр—арадай ажахын элдэб һалбаринуудай мэргэжэлтэд болохо олон тоото улад зоной түлөөлэгшэд мүн. Олон үнгын бүмбэгэнүүд дээшээ дэгдэн, агаарые бүрхөөнэ.

Театрнуудай болон циркын артистнууд талмай дээрэ наадажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдана. Тэдэнэр элдэб зүжэгүүдһээ багахан сценэнүүдые, арадай хатарнуудые, хүгжэмэй зохёолнуудые ябууд дундаа гүйсэдхэнэ. Ойрохон зуура, абяа шэмээгүй болоһоной һүүлээр олон мянган хүнэй тэгшэ жэгдээр алхалхань түбэрэн дуулдана. Тяньаньмынь талмайн шулуун дэбисхэр дээгүүр физкультурнигуудай гоё һайхан жагсаал дорюун алхамаар дабшан гараба. 12 мянган спортсменүүд багахан тугуудые, батлаа сэсэгүүдые баринхай—гимнастическа номернуудые шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ.

Пекин городой ажалшадай һайндэрэй жагсаал 4 часай туршада үргэлжэлөө. Хура бороогой таһалгаряагүй орожо байбашье, 500 мянга гаран хүн энэ жагсаалда хабаадаһан байна. Үдэшэлэндөө һайндэрэй баяр зугаа болоо.

Тэрэшэлэн республикын ондоо городуудта һайндэрэй жагсаалнууд болоһон байха юм.

Харьков. Орджоникидзын нэрэмжэтэ тракторна заводто ажаллажа байһан хитадай практикантнууд Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын материалнуудые ехэ хэшээлтэйгээр шудалжа байна.

Эдэ материалнуудые түргэнөөр шудалхынь тулада партиин хүтэлбэрилэгшэдэй болоһон съездын делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд хитад хэлэн дээрэ түргэнөөр оршуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хитадай коммунистнууд Мао Цзэ-дунай хэлэһэн үгыө шудалжа ба оршуулжа байна. Чжан Чи-вэй гэгшэ тэг дундань байна. ТАСС-эй фотохронико.

Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын дүүрһэнтэй дашарамдуулан Пекиндэ уулзалга болобо

ПЕКИН, сентябриин 29. (ТАСС). Үсэгэлдэр Сун Ят-сенэй нэрэмжэтэ парк дотор Хитадай Коммунистическэ партиин Пекинэй городской комитедэй секретарь Пын Чжень гэгшэ Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын делегадуудай ба 50 гаран оронуудтахи ахадүү коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ.

Тэрэ уулзалгада КПК-гэй хүтэлбэрилэгшэд Мао Цзэ-дун, Лю Шао-ци, Чжоу Энь-лай, Чжу Дэ, Чэнь Юнь, тэрэшэлэн Хитадай бусад демократическа партинуудай болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд байлсаа.

„Түүхэтэ удхашанартай съезд“

КПК-гэй VIII съездын дүнгүүд тухай „Жэньминьжибао“ газетэ бэшэнэ

ПЕКИН, сентябриин 29. (ТАСС). Хитадай хэблэл КПК-тэй VIII Бүхэхитадай съездын дүнгүүдтэ зорюулагдаһан материалнуудые толилһоор. Хитадай Коммунистическэ партиин, арад зоной гол зорилгонь ороноо шадаал һаа түргэнөөр түрүү, индустриальна гүрэн болгохо ябадал болоно гэжэ мүнөөдэр «Женьминьжибао» газетэ «Түүхэтэ удхашанартай съезд» гэһэн түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Хитадай гадаадын политикын үндэһэ һууринь агууехэ Советскэ Союзтай, арадай демократиин бүхы оронуудтай ахадүү ёһоной хани барисаагаа бэхижүүлхэ хэрэг мүн гэжэ съезд харуулаа гээд газетэ мэдүүлнэ. Хитад орон хүршэ бүхы оронуудтай, Азиин ба Африкын бүхы оронуудтай, амгалан ёһоор зэргэ оршолгын табан ёһо гуримуудые дэмжэдэг бусад бүхы гүрэнүүдтэй хани ёһоной харилсаа холбоогоо саашадаашье али болохоор бэхижүүлхэ байна.

КПК-гэй шэнэ Устав партиин гэшүүдтэ, партийна организацинуудта бүри ехэ эрилтэ табина, тиихэ зуураа тэдэндэ улам ехэ эрхэ олгоно гэжэ газетэ тэмдэглэбэ. Энэнь партии доторой демократиие улам үргэдхэхэ, тэрэнэй нэгэдэлые бүри бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулагданхай гэжэ «Женьминьжибао» бэшэнэ.

Ги Молле Бонндо ошоо

БОНН, сентябриин 29. (ТАСС). Канцлер Аденауэртэй хэлсээ хэхын тулада Францийн министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Ги Молле мүнөөдэр Бонндо ерээ.

Энэ хэлсээндэнь хоёр оронуудай хоюуланайнь гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд мүн тэрэшэлэн хабаадалсаха байна.

Саар тухай асуудалаар хэлсээ хэхэ, мүн тэрэшэлэн уласхоорондын мүнөөнэй байдал тушаа, жэшээнь суэцкэ асуудалаар хөөрэлдэхэ байна гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Аденауэр «европейскэ федераци» гэдэгые байгуулха түсэбөө Ги Моллетэй зүбшэн хэлсэхэ һанаатай байна гэжэ мүн тэрэшэлэн мэдээсэгдэнэ. Хэблэлэй хэлээшээр бодоходо, «европейскэ федераци» гэдэгын тэрэнэй авторнуудай бодомжын ёһоор, Баруун Европын оронуудые мүнөө Баруун Европа дотор бии байгаа сэрэгэй болон экономическа союзуудта нэмэри болгон нэгэдүүлхэ политическэ формо болохо ёһотой байна.

Франци ба Баруун Германи Бонндо хэлсээ хэжэ байна

БОНН, сентябриин 30. (ТАСС). Германиин федеративна республикын канцлер Аденауэр Францийн министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Ги Молле хоёр Бонндо нэгэ үдэр соо хэлсээ хээ. Тэрэ хэлсээндэ хоёр ороной гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд—Фон Брентано, К. Пино гэгшэд хабаадалсаа.

Саар тушаа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдэ, илангаяа тус областиин ФРГ-тэй нэгэдүүлэгдэхэеэ байһантай дашарамдуулан энэ область дотор Францийн мүнгые Баруун Германиин мүнгөөр һэлгэхэ тушаа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедэ тус хэлсээндэ хабаадагшадай хоорондо ехэ арсалдаан гараа гэжэ ДПА агентствын мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ.

Үдэшэ орой мэдээсэл толилогдожо, Саар тухай, тэрэшэлэн Мозель мүрэн дээрэ каналнуудые, мүн Эльзасай ехэ канал бариха тухай асуудалнуудаар хоёр оронуудай түлөөлэгшэд үгэеэ ойлголсоо гэжэ тэрэ мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ.

Аденауэр Ги Молле хоёр Баруун Европын үсөөхэн гүрэнүүдһээ бүлэглэлнүүдые саашадаашье эмхидхэхэ «эрмэлзэлгэтэй байһанаа гэршэлэн харуулаа, тэрэшэлэн эдэ хэмжээ-ябуулгануудтань Великобританиин эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ябадалай ехэ удхашанартай байһые тэмдэглээ» гэжэ мэдээсэл соонь мүн лэ хэгдэнэ. (Мэдээсэлэй энэ хубинь ямар юумэнтэй холбоотойб гэбэл, Англиин правительство «европейскэ» зарим организацинуудта хабаадалсахаһаа арсана.— **Редакци**).

Саар тухай хэлсээн октябриин тэнгээр баталагдаха гэжэ мэдээсэгдэнэ.

ПАРИЖ, сентябриин 30. (ТАСС). Баруун Германи Франци хоёрой хоорондо боложо байгаа хэлсээнүүдые тайлбарилха зуураа, Францийн хэблэл Саар тухай асуудалда гол анхаралаа табина.

«Журналь дю Диманш» гэһэн баруунай тала баримталдаг газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, франко-саарска экономическа союзые үгы болгоһонтой дашарамдуулан, хэлсээндэ хабаадагшадай хоорондо мүнгэнэй асуудалаар ехэ арсалдаанууд Бонндо гараа. Энэ ябуулгань Францида материальна ехэ хохидол ушаруулха байна гэжэ «Юманите-Диманш» газетэ бэшэнэ.

Мозель мүрэн дээрэ каналнуудые бариха тухай асуудалаар абтаһан хэлсээншье Францида аша туһагүй байна. Барилгын гурбанай хоёр хубиие мүнгэн зөөреэр Франци хангаха, харин Баруун Германи тэрэнэй оройдоол гурбанай нэгэ хубиие хангаха гэжэ энэ хэлсээн уридшалан хараална.

Швециин риксдагта болоһон һунгалтын дүн

СТОКГОЛЬМ, сентябриин 30. (ТАСС). Сентябриин 16-да риксдагай хоёрдохи палатада болоһон һунгалтын эсэслэн гараһан дүнгүүд толилогдоо.

Һунгалтын боложо дүүрэһэнэй эсэстэ Швециин парламентын хоёрдохи палатада голосууд ба һууринуудынь иимээр хубаарилагдаа.

Социал-демокрадууд — 1.729.501 (44,6 процент), 106 һуури эзэлээ. (Риксдагай түрүүшын составта тэдэнэр 110 һуури эзэлһэн байгаа);

Арадай парти—923.551 (23,8 процент), 58 һуури эзэлээ (түрүүшээр мүн лэ эды шэнээн һуури эзэлһэн байгаа);

Баруунай парти—663.742 (17,2 процент), 42 һуури эзэлээ. (Энэнэй урда тээ 31 һуури эзэлһэн байгаа);

Таряашанай союз—366.576 (9,4 процент), 19 һуури эзэлээ. (Энэнэй урда тээ 26 һуури эзэлһэн байгаа);

Коммунистическэ парти — 194.017 (5,0 процент), 6 мандат эзэлээ. (Энэнэй урда тээ 5 мандадтай байгаа).

Голосованида хамта дээрээ 3 миллион 879.265 хүн гү, али бүхы һунгагшадай 79,4 процентнь хабаадалсаа.

Лоцманууд Суэцкэ каналда хүдэлмэрилхээ дахин ерэбэ

КАИР, сентябриин 29. (ТАСС). Хариин лоцмануудай хорото зорилгоор зугадаһанай һүүлээр Суэцкэ каналай египетскэ захиргаанайхид 106 ондоо лоцмануудые хүдэлмэридэ абаа гэжэ «Ахбар Эль-Яум» газетэ мэдээсэнэ. Энэ тоодо египет яһанай шэнээр һургагдаһан лоцманууд оролсоно гэжэ газетэ заана.

Холын тамаралгада ябадаг Египедэй 35 капитанууд хүдэлмэридэ ороходо хүсэлтэй байһанаа каналай захиргаанайхидта мэдүүлээ гэжэ портнуудай управлениин генеральна директор Юсеф Хаммадай хэһэн мэдүүлгые баримталан газетэнүүд бэшэнэ.

Баруун Германиие бүри түргэнөөр милитаризацилха түсэбүүд

НАТО-гой соведэй зүблөөн

ПАРИЖ, сентябриин 29. (ТАСС). Үсэгэлдэр Парижда Хойто-атлантическа союзай (НАТО-гой) зүблөөн болоо. Энэнь Баруун Германиие милитаризацилгатай холбоотой асуудалнуудта зорюулагдаа гэжэ хэблэл мэдээсээ. Соведэй гэшүүд Баруун Германи дотор сэрэгэй албанай богонёор хэгдэдэгтэ дурагүйтэжэ байһанаа мэдүүлээ гэжэ НАТО-гой генеральна секретарь лорд Исмей хэлэбэ. ФРГ-эй правительство өөрынгөө абаһан «сэрэгэй уялгануудые» дүүргэхэ байна гэжэ Баруун Германиин түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Баруун Германиин правительство энэ зорилгоор сэрэгэй алба таһалгаряагүйгөөр хэпшэдэй тооe бүри мүнөөнһөө эхилэн 230 мянганһаа 300 мянган хүн хүрэтэр олон болгохо хүсэлтэй байна гэжэ тэрэ түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Хилын саана США-гэй байгуулһан базанууд тухай американска газетын мэдээсэл

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 30. (ТАСС). Холбоото Штадууд хилын саана, жэшээнь, Филиппинэдэ, Саудовско Аравида сэрэгэй базануудые байгуулха тухай хэлсээ дахин хэхэдээ бэрхэшээлнүүдтэй ушарна гэжэ «Нью-Йорк геральд трибюн» газетын Вашингтоной корреспондент Ламберт бэшэнэ. Холбоото Штадууд Исландида өөрынгөө шухала база барижа байха аргагүй болохонь гэжэ Ламберт мүн тэрэшэлэн һанаатаа зобоно. Исландиин правительство оронһоонь американска сэрэгүүдэй гаража ошохые дурадхаһан байна.

Англида забастовконууд болоно

ЛОНДОН, сентябриин 29. (ТАСС). «Виккерс-Армстронг» компаниин судануудые бүтээдэг ба заһабарилдаг 400 дархашуул салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай эрилтые дэмжэн үсэгэлдэр забастовко хээ гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Бахрейндэ английска сэрэгүүд нэмэжэ эльгээгдэнэ

ДАМАСК, сентябриин 29. (ТАСС). Бахрейндэ англиин 3 мянган солдадууд ерээ гэжэ «Аль-Файха» газетэ мэдээсэнэ.

Индидэ үер болоо

ДЕЛИ, сентябриин 30. (ТАСС). Баруун Бенгалида ехэ үер болоһоор. 150 мянган хүн уһанай аюулһаа боложо хохидоһон, 100 хүн хосорһон байна. Хүнүүдые уһанай аюулһаа абарха хэрэгтэ сэрэгүүд ба авиаци хабаадалсана.

Тобшо мэдээсэлнүүд

Урда Корейһээ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор Урда Корейн вице-президент Тян Мен гэгшые сентябриин 28-да Сеулда буудаһан байна. Тян Мен оппозиционно демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэ юм. Политическэ суглаануудай изгэндэ хабаадалсажа байһан Тян Меные хорлолго хэгшэд хоёр удаа буудаһан байгаа. Вице-президент шархатаа.

Ли Сын Манай партиин булюу байдал эзэлжэ байдаг Урда Корейн национальна суглаан хадаа правительствые Тян Менэй саашадаа шүүмжэлхэ ябадалые һэргылхэ шухала гэжэ голосоваһан байгаа. Тэрэнэй һүүлээр хоёр сүүдхэ хүрэхэгүй сагай үнгэрөөд байхада энэ хорлолго хэгдэһэн байна гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын сеулска корреспондент тэмдэглэнэ.

***

Суэцкэ канал тухай асуудалаар Египедые дэмжэхыень уряалһан телеграммануудые хэдэн гүрэнүүдые толгойлогшонорто Египедэй «Аль-Азхар» гэжэ мусульманска университедэй ректор шейх Абдеррахман Таг һаяшаг эльгээһэн байгаа гэжэ «Кейхан» газетэ сентябриин 28-да мэдээсэбэ. Шейх Абдеррахман Тагта Иранай шахын зүгһөө эльгээһэн харюуе газетэнүүд толилоо.

«Иран хадаа хүсэ хэрэглэхэ ябадалые шууд буруушаана, уласхоорондын энэ ехэ замаар бүхы суднануудые һаадгүйгөөр ябуулхые Египедэй эрмэлзэжэ байһан сагта, тэрэнэй сүлөөтэ эрхые болон бэеэ даанхай байдалые хамгаалхын тулада бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргаха юм» гэжэ харюу соонь хэлэгдэнэ.

***

Индиин хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор Баруун Бенгалида уһанай үер болоһонһоо уламжалан 100 мянга гаран хүн гэр байрагүй болоо. 14 хүн үхэһэн ба 40 хүн шархатаһан байна.

Асансола город шадархи шахтанууд руу уһан ороо. Тэрээнһээ уламжалан 40 шахтёр үхэһэн байна.

***

Японой радиогой сентябриин 28-да мэдээсэһэнэй ёһоор Японидо Номгон далайн эрье шадар ехэ хүсэтэй һалхин боложо горьтой хохидол ушаруулаа. Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор 20 мянга шахуу хүн гэр байрагүй болоо. Хүнүүд гэмтэжэ үхэһэн байна. 8 судна бута һүроо.

***

Английска Хаббани (Ирак) гэжэ агаарай сэрэгэй базада английска тон олон самолёдууд һүүлэй үедэ ерээ гэжэ «Ар-Рай Аль-Амма» газетэ сентябриин 28-да мэдээсэбэ.

***

Маркулада баригдаһан французска атомна электростанци түрүүшын ток сентябриин 28-да үгэбэ гэжэ Парижда соносхогдоһон байна.

***

Саудовско Аравида аяншалһанайнгаа һүүлээр Индиин премьер-министр Неру Делидэ сентябриин 28-да бусажа ерээ. (ТАСС).

Медицинскэ шэнэ зэр зэмсэгүүд

Медицинскэ эрдэм ухаанай улам хүгжэхэтэй хамта элдэб операци, эмнэлгэ хэхэ орёо нарин аппарадууд, зэр зэмсэгүүд зохёогдоно. Бурят-Монголой аптекоуправлени тиимэ зэмсэгүүдые олоор асаруулжа, республикын эмнэлгын эмхи зургаануудта худалдадаг юм. Һүүлэй үедэ хэдэн мянган түхэригтэ шэнэ зэмсэгүүд абтаа. Тэрэ тоодо: үбшэнтэндэ эм зөөхэ, эдеэ хоол зөөхэ столнууд, операци хэхэ столнууд, электрическэ аргаар үбшэниие таниха аппарат, электракордиограф гэхэ мэтэ бии.

Суухын заха, бүдүүн һудалнуудай захануудые, харин гэдэһэн, хото, улаан хоолой гэхэ мэтэ органуудай баригдашагүй илзагар зөөлэн мяхые тон зохидхоноор оёдог аппарат бии. Тэрэ аппарат тон нарин һудалнуудые зангидан уяха аргатай. Урдань хэгдэдэггүй байһан айхабтар нарин операцинууд мүнөө тэрэ аппарадай ашаар хэгдэдэг болоо.

Гэбэшье, манай республикын эмхи зургаанууд, Элүүрые хамгаалгын министерство Аптекоуправлениин асаруулһан шэнэ шэнэ хэрэгсэлнүүдые дары абажа, хэрэглэхын тулада мүртэй оролдодоггүй байна.

Мүнөө Апте[...] ниин складта [...] шахуу түхэри[...] зэр зэмсэгүүд, [...] парадууд хэбтэ[...] рят-Монголой [...] хамгаалгын мин[...] эмнэлгын эмх[...] нууд, врачууд м[...] эрдэм ухаанай [...] үндэһэ болгожо [...] һэн зэр зэмсэг[...] сад зүйлнүүдые [...] рэглэхын, тара[...] оролдохо ёһотой[...]

Мөөритэй конькигаар...

Үдэшын боро хараан боложо, городой үйлсөөр машинануудай үсөөрхэдэ, мөөритэй коньки зүүһэн спортсменүүдэй мүльһэн елүүр дээрэ һолжорһондол адли түргэнөөр асфальт дээгүүр зуралзажа ябахынь харахат. Тиихэдээ «Динамо» обществын инструктор — республикын бэрхэ конькишан Давыдов конькишадай һорёо үнгэргэжэ байна гээшэ.

Зунай спортын сезон үшөө дүүрээдүй. Тиигэбэшье, үбэлэй спортын сезониие эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаха хэрэгтэй ха юм. Эдэбхитэй спортсмен Геннадий Давыдов энэ жэл түрүүшынхеэ мөөритэй коньки һорёондо хэрэглэбэ.

Һорёондо хабаадагшадые Геннадий Давыдов толгойлно. Тэрэнэй удаа Улан-Удын лесотехническэ училищиин студент Лев Давыдов һүүл даран ябана. Лев Давыдов конькишадай мүрысөөндэ хододоо ахынгаа удаа ябадаг юм, эндэшье тэрэ һуурияа алданагүй. Мүн энэ һорёондо спортсменүүд Анатолий Павлюченко. Олег Зайкин, Анатолий Гомзяков болон бусад хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Геннадий, Лев Давыдовтан мөөритэй конькигаар һолжоржо ябана.

Г. Рютин.

Һү элбэгээр худалдана

Городой һаяхан нойрһоо һэрижэ, бага балшар үхибүүдэй үшөөл унтаһаар байха үедэ, «тэнзэгэр» цистернэ хойноо шагтагалһан ашаанай машинанууд иишэ тиишээ мэгдүү түргэнөөр харайлганад. Нэгэ зариманиинь хүүгэдэй ясли, садуудай дэргэдэ ошожо зогсоно, нүгөөдүүлынь ногоон базар тээшэ сэхэ табилуулна.

...Ногоон базарай нээгдэхэ үеэр элдэб түхэлэй амһартануудые бариад ябаһан хүнүүдэй нэгэнһээ «хайшаа зорибот» гэжэ асуугаа һаатнай, «тэнзэгэр үнеэгээ» һаахамнай гээд, энеэбхилэн харюусаха. «Горпищеторгын» 10-дахи магазинай һүнэй цистернэтэй машина зоной дунда «тэнзэгэр үнеэн» гэжэ нэрэшэнхэй юм. Яахадааб гэхэдэ, тэдэнэр үглөө бүри энэ цистернэ соо а[...] һү абадаг бшуу[...] маалагшад Н. [...] ва, А. В. Чебун[...] дан абагшадта [...] хидоор хандадаг[...] бэрые сахидаг [...]

«Горпищеторг[...] городой зондо [...] үдэр бүри 14 то[...] һү, һүнэй зүйлн[...] далдаанда гарга[...] нөө магазинда, [...] рэ, киоскнууд[...] хаанагүй һүн, ке[...] рог, тоһон, ово[...] най зүйл элбэг [...] лоо. Энэмнай хү[...] хыгаа улам х[...] тула парти, пр[...] вын табиһан зо[...] дай бэелүүлэгд[...] һые гэршэлэн х[...]

ЗУРАГ ДЭЭР[...] пищеторгын» 10-[...] газинай найм[...] Н. М. Авдеева, [...] бунина һү на[...] байна.

Хүүгэдэй мебель

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа һайнаар, гоёор ба химда сэнтэйгээр үйлэдбэрилхэ зорилгын табигдаад байхадань, тэрээниие хайшан гээд бэелүүлхэ ёһотойб гэжэ предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд бодожо үзөөд, бодото дээрэнь шиидхэжэ захалаа. Улан-Удэ городой Серовой нэрэмжэтэ олзоборилгын артель энээнэй урда тээ олон зүйлэй хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилбэшье, тэдэнэй шанарыень һайжаруулжа шададаггүй, хэһэн юумэнь хэмһээ гадуур үнэтэй болодог байгаа. Харин мүнөө тус артель гол түлэбтөө хүүгэдэй мебель хэдэг болохо гэжэ шиидээ. Артелиин хүдэлмэришэд нэгэ түрэлэй продукци бүтээгээд байбал, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, уран нарин юумэ шадабаритай бэрхээр хэдэг болохо бшуу.

Мүнөө энэ артелиин мастернууд хүүгэдэй үлгы, 4 ба 6 хүүгэдэй нэгэн доро һууха столнуудые, стулнуудые, мүн радиоприёмник табиха заахан стол түрүүшынхеэ хэжэ, баталамжада эльгээгээд байна. Тэдэнэй һайшаагдан баталагдаһанай удаа олоор үйлэдбэрилжэ захалха юм.

—Хүүгэдэй хубсаһа үлгэхэ гардероб, номуудай шкаф, амһарта хэхэ шкаф, ондоошье шкафуудые хэдэг болох[...] мэтэ хэрэгсэлнү[...] дэй эмхи зург[...] тон шухала бол[...] жэ артелиин т[...] нүхэр Щеглов х[...]

Артелиин кол[...] зорилгоёо бэелү[...] ла, модоной це[...] барижа байна. [...] гэдэй мебелиин [...] хатаалгын цех [...] дэхэнь. Хүүгэдэй[...] лиин цехтэ шэнэ[...] гууд, түхеэрэлгэ[...] бигдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭР[...] лиин бүтээһэн [...] дукци.

Редактор Д. Л. ЛО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00881. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак.